

A Pedagógiai Szeminárium szelleme.

Válasz.

A *Népszava* ez évi január 6-iki és január 17-iki számában hosszabb támadást közöl a Pedagógiai Szeminárium és főképp személyem ellen.

Ami tudományos működésem értékének megítélését illeti, ebbe nem szólok bele, ez az illető ur szubjektív ítélete, amihez joga van. Éppen így gyanúsító megjegyzéseivel szemben sem tehetek egyebet, minthogy bizonyítás nélküli állításaival szemben kijelentem, hogy az előadók fölkérésében semmi más cél nem vezetett, mint az, hogy a legkiválóbb szakembereket nyerjem meg, sőt magánösszeállításaimat is a köz javára használtam, nem pedig megfordítva. A távolálló nem is sejti, mennyi fáradtsággal, mennyi gonddal, mennyi küzdelemmel járt az a törekvésem, hogy a Pedagógiai Szemináriumot Európa legkiválóbb tudományos intézetei közé emeljem. A gyanúsítással szemben az ember védtelen, de kárpótól érte az a tudat, hogy a tanítóság nagy része, hazánk és a külföld szakemberei máris elismerik, hogy sikerült a pedagógiának és haladásnak ezt az egymagában álló intézményét nemcsak megalapozni, hanem rövid idő alatt magas színvonalra emelni.

De kérnem kell az igen tisztelt szerkesztő urat, hogy azt a téves beállítás, amellyel a cikkíró a Pedagógiai Szemináriumot megítéli és a helytelenül kimutatott tényállást helyreigazítani sziveskedjék.

Nem áll az, hogy nem engedem érvényesülni azt a fontos pedagógiai elvet, amely szerint a tanítást kapcsolatba kell hozni a való élettel. Azonban nem tartom helyesnek, ha a történelem a pártpolitika szolgálatába állíttatik. Ez egyezik a világ minden kiváló pedagógusának nézetével. Amilyen jogosan követeli egyik párt a maga elveinek hirdetését, épp olyan jogosan követelhetné a másik is. Az elemi iskola nem arra való, hogy ott párttagokat neveljünk, ez egy későbbi, érettebb kor feladata.

Az értekezleten, amelyről szó van, Szücs Jenő ur előadta a szocialista párt programját s ezt nem szakítottam félbe, sőt figyelemmel hallgattuk egészen végig; de amikor hosszu beszédét sehogy sem akarta befejezni, kértem, hogy a tárgyhoz, azaz: a történelem-tanítás módszeréhez szóljon, amire Szücs ur kijelentette, hogy kötelességének tartja minden alkalmat fölhasználni, hogy ez elveknek propagandát csináljon s ha ezt nem teheti, eláll a szótól.

Minthogy azonban a Pedagógiai Szeminárium nem Politikai Szeminárium, mégis csak arra kellett kérnem, térjen át a pedagógiára.

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

378.6

Szerző

Cím *A Pedagógiai Szeminárium szelleme.*

Idő
1914 h

Forrás: *Népszava*

szp.

1914 1/20

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Felelőssé tesz a cikk továbbá olyan dolgokért, amelyeket nem én irtam. A „Magyar Pedagógia”-ban a Pedagógiai Társaságban fölolvastott értekezést közzé kellett tennem, mert ez a Társaság hivatalos lapja s a fölolvastásért talán mégis csak a szerző felelős, annál is inkább, mert a Társaság előzetes cenzurát nem gyakorol.

A többször emlegetett olvasókönyvbe is teljes jóhiszeműséggel vettem föl egy szociális tartalmu olvasmányt Gelléri Mórtól, éppen azért, hogy a tanítónak alkalma legyen ezekről a dolgokról is beszélni. Az olvasmány nem zuglapon jelent meg, hanem a Mártonfy Márton által szerkesztett Iparosok Olvasótárában és éveken át forgalomban volt, anélküli, hogy ellene akár a *Népszavának*, akár másnak kifogása lett volna. De ha van ellene kifogás, szívesen kihagyom.

Lehet, hogy a Förster-előadások plakátját a Szeminárium irodája tudtom nélkül kitette a Pedagógiai Szeminárium hirdető táblájára, de ez talán nem baj, mert hiszen más tudósoké is künn volt. Azt pedig ki kell jelentenem, hogy ez előadások látogatására a hallgatóságot nem buzdítottam.

Épp így nem áll az, hogy az állandó tanfolyam hallgatóit berendelem egyes előadásokra. Ez lehetetlen is, mert hiszen az állandó tanfolyam hallgatói délután, épp az ily akadémiai előadások idején, valamennyien el vannak foglalva napközi otthonban vagy olvasószobában. Ha kértem valaki számára hallgatóságot — de itt sincs szó „berendelés”-ről, akkor ezt csak a nyelvi tanfolyamok hallgatói köréből kértem, akiket azonban — csodálatos! — éppen Broda előadásának meghallgatására kértem föl, kinek enélkül közönsége egyáltalán nem lett volna.

A tanítóságnak a kérdőlapokon nyilvánított óhajtásait mind respektáltam. Tudtommal nem Jászi és Pikler urak előadásait kívánták hallani, — hiszen ezeket az előadásokat másutt hallhatják, — hanem pedagógiai előadásokat.

De nem áll az sem, hogy ne kívántam volna előadásokat tartatni a szocializmus híveitől. Mindjárt kezdetben fölkértem előadások tartására éppen a szociológiából dr. Szabó Ervin urat, továbbá több ízben kértem ugyancsak dr. Wildner Ödön urat, de ők erre nem vállalkoztak.

Egészen tudatosan meg akartam szólaltatni a különböző álláspontok híveit. A tanítók végre is elég önállóak ahhoz, hogy azután maguk ítéljenek és maguk válasszanak pártállást.

Igy tesz például a Deák Ferenc-könyvtár, amelyet a Deák Ferenc szabadművespáholy alapított és dr. Szabó Ervin szervezett. Fölveszi Bebel, Marx, Forel, Jászi, Loria, Garami, Vanderwelde művei mellett Cathrein, Förster, Giesswein, Dudek, Prohászka műveit is.

Ami végül a fölvevő ösztöndíjas hallgatókat illeti, vajjon van-e köztük kongreganista vagy nem, azt nem tudom, mert én nem vagyok kongreganista. De ha van is, vagy ha valamennyi katolikus képzőkből került volna is, ez semmi esetre sem irandó az én számlámra, mert az ösztöndíjas hallgatók fölvetelére *semmi befolyásom nincs*, ez az én meghallgatásom és tudtom nélkül történik. Az állandó tanfolyam hallgatóit a szabályzat szerint a közoktatási bizottság meghallgatásával a tanács veszi föl és abban, hogy ki vétetik föl, nekem semmi részem.

Ami azonban a támadásból ki-
jut nekem minden oldalról is-
meretesek Görcsöni klerikális támadásai az
„Alkotmány”-ban és Katolikus Szemlében és
Ember Károly fölszólalása a közoktatásügyi
bizottságban, majd pedig az ellenkező oldalról
a *Népszavában* támadnak.

Oka ennek éppen az, hogy nem tartozom
egyik párthoz sem, mert komolyan vettem azt
a követelményt, hogy pártatlanok kell lennem.
De aki valóban pártatlan, az rosszul jár, mert
egyik pártnak sem tetszik s nincs mögötte a
párthívek helyeslő serege. Amde én a Pedagó-
giai Szemináriumot a pedagógia és tudomány
tűzhelyének szeretném látni, ahol nem politi-
zálnak, hanem mindenki objektíve a tudomá-
nnyal foglalkozik. Tudom, hogy ez nálunk
milyen nehéz, de mégis szeretném a Pedagó-
giai Szemináriumot is, meg magamat is távol
tartani a napi politika hullámainól.

Budapest, 1914 január 17.

Dr. Wessely Ödön,
a Pedagógiai Szeminárium
vezetője.

Egész terjedelmében közöljük dr. Wessely
ur nyilatkozatát ama régi gyakorlatunk alap-
ján, amely szerint megadjuk a *Népszavában*
a szót mindenkinek, aki azt hiszi, hogy alap-
talanul támadtuk vagy igazságtalanul bírál-
tuk. Azonban, nem tekintve most azt, hogy
alkalmi tudósítónknak lesz-e fontosabb mon-
dani valója, néhány megjegyzést kell tennünk
a nyilatkozatra.

Az első ez: Teljes jóhiszeműséggel tarthat-
tuk a reakció hívének a főigazgató urat, aki
a főváros polgári iskoláiban használatban
levő olvasókönyvébe *szocialistagyalázó* —
nem pedig a szocializmust *ismertető* — olvas-
mányt vett föl, amely, tudomásunk szerint,
valamikor a „Nép Zászlaja” című, a munkás-
törekvések gyalázása céljából föntartott lap-
ban jelent meg először. (Hogy Mártonffy ur
is kiadta, az nem változtat a dolgon.) A gya-
lázkodó írással addig nem volt okunk törődni,
amíg *iskolai* könyvben is meg nem jelent,
ahol saját gyermekeink is kénytelenek ol-
vasni. Ezt már ezelőtt hét évvel szóvá tettük
a *Népszavában* és a főigazgató ur máig sem
tette jóvá hibáját, noha könyve azóta új kia-
adásokat ért. Ha most „szívesen kihagyja”, eb-
ből mi szívesen vonjuk le azt a következtetést,
hogy a főigazgató ur sem zárkózik el a hala-
dás elől és már ő sem lát a szocialistákban
részeges csirkefogókat.

Másik megjegyzésünk: Mi sem kívánjuk,
hogy a Pedagógiai Szeminárium vagy bár-
mely más oktató intézet valamely politikai
propaganda szolgálatába álljon. Viszont
azonban megkívánjuk, hogy minden közpén-
zen föntartott oktató intézetben az *igazságot*
és csak az igazságot tanítsák még annak el-
lenére is, hogy az igazság esetleg a szocia-
lista propagandának válik javára. Különö-
sen pedig olyan helyen, ahol *tanítóknak* esz-
mecesterét kell folytatniok pedagógiai és azok-
kal *szervesen összefüggő* más kérdésekről:
az eszmecesterét egyoldaluan korlátozni nem
volna helyes dolog.

Harmadik megjegyzésünk: A főigazgató
ur sem vonja kétségbe tudósítónknak azt az
állítását, hogy a Szemináriumba fölvevett ta-
nítónok igen jelentékeny része nem a sok-
kal jobb *állami* képezdekből, hanem az apá-
cák nagyon gyöngé képezdejéből került ki.
Tudomásul vesszük, hogy ennek nem a fő-
igazgató ur az oka, hanem a közoktatásügyi
osztály és a közoktatási bizottság. De a hiba
azért hiba marad.

Végül: Mi minden igazi kulturintézményt
a legnagyobb lelkesedéssel támogatunk és v. füz.
a Pedagógiai Szeminárium alapítását is —
mint akkori cikkeink bizonyítják — örömmel
üdvözlöttük. Azonban az utóbbi időkben
több panasz érkezett hozzánk az intézetről
és végre kötelesek voltunk a panasznak
hangot adni.

Dr. Wessely főigazgató ur nyilatkozata
után nem tartjuk valószínűtlennek azt, hogy
a bajok egyrésze a kezdet nehézségeiből, más
része pedig az ő hatáskörén kívül eső okokból
származik. Óhajtjuk, hogy a bajoknak mind
a kétféle foka megszűnjék és az intézet azzá
fejlődjék, aminek alapítói tervezték és olyan
kulturmunkát produkáljon, amilyent a fő-
város jelentékeny anyagi áldozata fejében
joggal elvárhatunk.